

PREDGOVOR

Atlas Europe prvo je izdanje Leksikografskoga zavoda *Miroslav Krleža* kojemu je prostorni okvir Europa. Izradu europskoga atlasa potaknule su korjenite društvene i gospodarske promjene na kontinentu potkraj 20. stoljeća, u razdoblju geopolitičke tranzicije nakon hladnoga rata i nestanka tzv. bipolarne podjele. Zahvaljujući tim promjenama, simboliziranima rušenjem Berlinskoga zida, »zajednički europski dom« proširio se sve do svojih zemljopisnih međa na istoku, pa su europske integracije poprimile uistinu kontinentske razmjere. Kao nikada do sada, u cijeloj je Europi porastao interes za europsko naslijeđe i zajedništvo. Za većinu Europljana posljednje desetljeće 20. stoljeća razdoblje je istinskoga povezivanja i suradnje bez obzira na teškoće koje integracijski tijekom povremeno usporavaju. Istodobno, za manjinu Europljana, među kojima su i hrvatski građani, to je i dramatično razdoblje borbe za uspostavu vlastite države, njezinu međunarodnu afirmaciju i unutrašnju europeizaciju.

Po svojoj prostornoj zadanosti i dijelu sadržaja *Atlas Europe* je inovacija u izdavačkom programu Leksikografskoga zavoda *Miroslav Krleža*. Svojom, pak, strukturom on nastavlja postojeću zavodsku atlasnu tradiciju. U šest izdanja *Atlasa svijeta* zavodski se atlas afirmirao kao složeno knjižno izdanje, koje osim zbirke zemljopisnih karata sadrži tematske karte, tekstovne i slikovne priloge.

Sadržajno i vizualno *Atlas Europe* sastoji se od triju osnovnih, međusobno različitih, ali i komplementarnih cjelina.

Prva je naslovljena jednostavno »Europa«. U deset poglavlja opisani su različiti aspekti europske svakodnevice: prirodna osnovica, stanovništvo, grad i urbanizacija, gospodarstvo, promet, regije, politički sustavi, europske organizacije, a detaljnije od ostalog obrađeni su poimanje Europe i geopolitička tematika. Ta svojevrsna europska makropedija obuhvaća 15 650 redaka teksta, 84 tablice i 110 višebojnih tematskih karata. Većinom je riječ o izvornim radovima ili naručenim sintezama, bilo da je riječ o tekstovima ili tematskim kartama. Sve je ilustrirano s više od 500 pomnjivo odabranih, pretežito višebojnih fotografija. U svakom poglavlju zastupljena je i vizualno dokumentirana odgovarajuća hrvatska tematika, odnosno položaj Hrvatske u europskom kontekstu ili hrvatski prinos europskom naslijeđu.

Druga velika atlasna cjelina naslovljena je »Države« budući da je riječ o pregledu europskih država. Za razliku od makropedijske naravi prve cjeline, ova ima mikropedijska obilježja i sadržajno je bliža dosadašnjem pristupu u izdanjima Leksikografskoga zavoda, napose u svjetskom atlasu. Obradene su 44 države i to s 19 240 redaka teksta, 120 tematskih karata i 46 tablica. Za svaku državu obrađeni su isti elementi: opći podaci, prirodna osnovica, stanovništvo, povijest, državni sustav, vojna sila, gospodarstvo, geopolitika. Posebna pozornost poklonjena je tzv. novim europskim državama i njihovoj politogenezi te postojećim međudržavnim teritorijalnim i drugim prijeporima. Ta atlasna cjelina priređena je i otisnuta u crno-bijeloj tehnici. Brojčani podaci korišteni su iz recentnih izdanja godišnjaka poput *Encyclopaedia Britannica Book of the Year*, *CIA World Factbook*, *The Military Ba-*

lance, The Statesman's Yearbook, Der Fischer Weltalmanach, Calendario Atlante de Agostini, L'Etat du Monde, a i prema statističkim priručnicima pojedinih zemalja.

Treća se atlasna cjelina sastoji od zemljovida i kazala naziva. Zemljovidni blok obuhvaća 46 jednostraničnih i dvostraničnih priloga na ukupno 64 višebojno otisnutih stranica. Temelji se na postojećem zavodskom zemljovidnom fondu, aktualiziranom za ovu prigodu. Uz zemljovide nalazi se i kazalo naziva koje ima 23 483 jedinice.

Zemljopisni nazivi pisani su u izvornom obliku ako dolaze iz jezika naroda koji se služe latiničnim pismom. U transliteriranom se obliku donose grčki nazivi i nazivi iz jezika europskih naroda koji se služe ćirilicom (Rusi, Ukrajinci, Bjelorusi, Bugari, Makedonci, Crnogorci, Srbi). Pri transliteraciji korištena su rješenja primijenjena i poznata u većini ostalih zavodskih izdanja. U tekstu su, pak, radi lakšeg snalaženja i razumijevanja, korišteni i egzonimi, nazivi različiti od izvornih, no u nas udomaćeni.

Atlas Europe djelo je, ponajprije, suradnika i urednika Leksikografskog zavoda *Miroslav Krleža*, no ne bi bio moguć bez vrijednih prinosa ostalih četrdesetak suradnika iz cijele zemlje te nekolicine iz inozemstva. U pojedinim dijelovima, poglavito u esejistički napisanim dijelovima europske makropedije, *Atlas* neminovno odražava specifične, autorske poglede na Europu, no predajući ga korisnicima njegovi autori i urednici svejedno vjeruju da su se približili cilju postavljenomu na početku posla: izraditi priručnik o Europi – objektivni vodič kroz europsku današnjicu i podsjetnik na naslijeđe zajedničko svim europskim državama i narodima.

Glavni urednik